

ПРОГРАМА ПО РУСКИ ЕЗИК

Конкурсният изпит по руски език е писмен. Той продължава 4 часа и се състои от диктовка, комплексен езиков тест, превод от руски на български език и съчинение.

1. Диктовка

Диктовката има за цел да провери в каква степен кандидатът възприема и разбира звучащата руска реч и владее руския правопис. Текстът е от съвременен руски автор и е с обем до 200 думи. Прочита се 3 пъти: първото четене е с нормално темпо, при второто четене се диктува, а третото четене е за проверка.

Кандидатите трябва да имат знания в областта на правописа на: гласни без ударение и под ударение; гласни след *ж, ч, ш, щ и ц*; буква *э*; твърди, меки, звучни и беззвучни съгласни; представки, завършващи на *з* и *с*; двойни съгласни и непроизносими съгласни; разделителни *ъ* и *ь*; *-н-* и *-нн-* в причастия и прилагателни; падежните окончания на съществителните, прилагателните, местоименията и числителните; окончанията на личните глаголни форми и инфинитива.

За грешка в диктовката се смятат:

- ✓ правописните грешки (замяна, пропускане или добавяне на букви в думите);
- ✓ падежните грешки (управление на глаголи, прилагателни, наречия и предлози);
- ✓ неправилното съгласуване (по род, число, падеж и лице);
- ✓ пропуснати думи от продиктувания текст;
- ✓ замяната на продиктуваната дума с друга.

Препинателните знаци се диктуват, а неправилното им поставяне не се смята за грешка.

Времетраене – 30 минути.

Максимален брой точки – 15.

2. Комплексен езиков тест

Целта на теста е да се проверят знанията на кандидатите по руска лексика и граматика и уменията им да разбират руски текст при четене.

Комплексният езиков тест се състои от следните 4 компонента:

2.1. **Лексикален тест**, включващ 10 задачи с многовариантен избор. Всяка задача представлява изречение с липсваща дума. За нея се предлагат три варианта, само един от които е правилен.

Времетраене – 15 минути.

Максимален брой точки – 10.

2.2. **Грамматичен тест**, включващ 10 задачи с многовариантен избор. Всяка задача се състои от изречение с пропусната дума, като за попълването му се предлагат 3 граматични форми на съответната дума. Само една от формите е правилна.

Времетраене – 15 минути.

Максимален брой точки – 10.

2.3. 20 изречения за превод от български на руски, с които се проверяват езиковите умения при употребата на:

- ✓ предложното и безпредложното глаголно управление (например, *благодарить кого*) – 8 изречения;
- ✓ глаголите за движение (например, *ехать/ездить*) – 4 изречения;
- ✓ глаголите с представки (например, *приклеить*) – 2 изречения;
- ✓ числителните в конструкциите за време и възраст – 2 изречения;
- ✓ сравнителните степени на прилагателните – 2 изречения;
- ✓ конструкциите със съществителни, означаващи одушевени и неодушевени предмети – 2 изречения.

За непреведено или неправилно преведено изречение не се присъжда точка. Едно изречение се смята за неправилно преведено, ако в него има:

- ✓ непреведени думи или изрази, чийто пропуск води до несъответствие между българския и руския текст;
- ✓ неправилен или приблизителен превод на дума или израз, с което се променя изходното съдържание;
- ✓ граматични грешки: неправилни падежни форми при глаголно управление, неправилен вид на глагола и др.

Времетраене – 30 минути.

Максимален брой точки – 20.

2.4. Разбиране при четене на текст с обем до 1 машинописна страница. Към текста са зададени 10 въпроса. Към всеки въпрос са формулирани 3 варианта на отговор, само един от които е правилен.

Времетраене – 20 минути.

Максимален брой точки – 10.

3. Превод от руски на български език

Текстът за превод от руски на български език представлява адаптиран текст с обем 120–150 думи. Той не съдържа съкращения, думи или изрази, за чието разбиране е необходимо познаване на специфична област от съвременния руски обществен живот.

Основна цел на този компонент е да се проверят уменията на кандидатите да преведат оригинален руски текст, като отчитат особеностите на граматичния строеж и подбират точните лексикални съответствия в българския език.

За грешка в превода от руски на български език се смятат:

- ✓ непреведени думи или изрази, чийто пропуск води до несъответствие между руския и българския текст;
- ✓ неправилен или приблизителен превод на дума или израз, с което се променя изходното съдържание;
- ✓ граматични грешки: неправилно поставяне на пълен/кратък член; неправилна употреба на граматично време или наклонение, калкиране на синтактични конструкции или построяване на конструкции, несъответстващи на нормите на съвременния български книжовен език и др;

- ✓ стилистични несъответствия между изходния и получения текст;
- ✓ правописни и пунктуационни грешки в българския текст.

Времетраене – 60 мин.

Максимален брой точки – 15.

4. Съчинение

Съчинението е по зададена тема, за която не са необходими специализирани знания. Обемът на съчинението е 200 – 250 думи. Проверява се способността на кандидата да изразява свободно и същевременно стройно и аргументирано своите мисли на правилен и богат руски език.

При оценяването на съчинението се отчитат следните типове грешки:

- ✓ лексикални грешки;
- ✓ неправилна употреба на падежно окончание при управление или съгласуване;
- ✓ неправилно подбрана глаголна форма;
- ✓ неправилно построени изрази и синтактични конструкции;
- ✓ правописни грешки;
- ✓ неспазване на нормите на структуриране на текста (липса на увод и/или заключение; отсъствие на логическа връзка между отделните части на текста).

Оценката на съчинението може да бъде повишена за езиково богатство, добър стил, пълнота и последователност на изложението.

Времетраене – 70 минути.

Максимален брой точки – 20.

Формиране на общата оценка

Общ максимален брой точки – 100.

Окончателната оценка на писмената работа се определя на базата на сбора от всички събрани от кандидата точки от четирите компонента. За целта е разработена таблица, според която получените точки се приравняват на определена оценка.

Литература

- Алексиева, Т., Н. Вазов, С. Василева, Е. Раденкова, Р. Спасова. Проверете знанията си. 30 текста и 10 теста за кандидатстудентски изпит по руски език в СУ „Св. Кл. Охридски“. С., 1999.
- Алинска, Е., К. Андрейчина, Л. Йотова. Пособие по орфографии и пунктуации. С., 1973.
- Гочев, Г. С. Гочева, Т. Славков. Практическое пособие по русской орфографии. В. Търново 1987.
- Гочева, Е. Лексический минимум. Активный словарь русского языка. С., 1999.
- Димитрова, С. Руска граматика. С., 1999.
- Ненкова Т., Н. Ковачева. Практическая грамматика русского языка. С., 1999.
- Ненкова, Т. Русская орфография. С., 2001.
- Ненкова, Т. Практическая грамматика русского языка. Морфология. С., 2002.
- Ненкова, Т. Практическая грамматика русского языка. Синтаксис. С., 2002.
- Розенталь, Д. Пособие по русскому языку для поступающих в вузы. Москва, (различные издания).
- Учебници по руски език за СОУ.
- Учебници по български език за СОУ.